

Téma	Politické strany a hnutí: ideologie	Téma 5
Obsah	Politické směřování a cíle politických stran a hnutí v České republice, ideologie	
RVP	Člověk, stát a právo, VO-9-4-03, Člověk, stát a právo, VO-9-4-04, Člověk ve společnosti, VO-9-1-05	
Cíl vyučovací hodiny / Kompetence	<p>Kompetence odborná: Žák dokáže vyjmenovat politické strany a hnutí v České republice, vlastními slovy objasnit jejich obecné politické směřování a cíle ve vybraných oblastech, dokáže interpretovat základní rozdíly mezi levicí a pravíci.</p> <p>Kompetence metodická: Žák dokáže analyzovat odborný text, webové stránky podle zadaných kritérií, vytvoří profil politické strany nebo hnutí, žák sestaví volební projev.</p> <p>Kompetence k vytvoření si vlastního názoru: Žák posoudí prezentace politických stran a hnutí na internetu.</p> <p>Kompetence k jednání: Žák vyjádří a zdůvodní svůj názor na motivy rozhodování voličů ve volbách.</p>	
Pracovní materiály / učební pomůcky	Kartičky s logy stran a hnutí, počítač/i-pad/smartphony, webové stránky stran/hnutí, pracovní list „Profily stran a hnutí“, pracovní list „Pravice a levice“. <i>Učitel by měl pracovní materiály vždy aktualizovat dle současného zastoupení politických stran a hnutí v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.</i>	

1. vyučovací hodina				
Čas (odhad)	Forma výuky / Metoda	Fáze výuky	Scénář hodiny / Úkoly	Pracovní materiály / učební pomůcky
7 min.	Frontální výuka: Brainstorming	Úvod / Motivace	<p>Brainstorming:</p> <p>Učitel: <i>Jaké znáte strany a politická hnutí v České republice?</i></p> <p>Kdykoli žák správně pojmenuje stranu/hnutí, umístí učitel příslušnou kartičku s logem na tabuli. Nakonec učitel doplní kartičky ostatních stran/hnutí, které nebyly zmíněny.</p> <p>Učitel: <i>Zkuste na základě log a barev stran a hnutí určit, jaký politický směr strana/hnutí reprezentuje a jaké má politické cíle. Odůvodněte svůj názor.</i></p> <p>Žáci na základě symbolů a barev politických stran/hnutí určují směřování a cíle, jsou zatím samozřejmě nepřesní a površní. Učitel zapisuje postřehy žáků na tabuli / další list vedle loga strany/hnutí. (Alternativně mohou být loga stran/hnutí digitálně promítnuta přes interaktivní tabuli a studenti k tomu mohou dopisovat své nápady.)</p> <p>Tabuli s logy a poznámkami vyfotografujte, fotku využijete v rámci další výuky.</p>	Kartičky s logy politických stran a hnutí (ANO, ODS, Piráti, SPD, KSČM, ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09, STAN)

1 min.	Frontální výuka: Informace od učitele	Přechod	Učitel: <i>A teď zkontrolujeme, jestli jste měli s vašimi předpoklady pravdu. Za tímto účelem se budeme podrobněji zabývat stranami / hnutími a jejich politickými cíli.</i> Učitel napíše na tabuli téma dnešní hodiny: Politické strany a hnutí.	
15 min.	Práce ve dvojicích popř. práce ve skupině	Expozice	Učitel: <i>Vyplňte tabulku v pracovním listu vždy pro jednu politickou stranu / hnutí. Informace budete vyhledávat na webových stránkách příslušné strany/hnutí. Pracujete ve dvou nebo třech (ANO, ODS, Piráti, SPD, KSČM, ČSSD, KDU-ČSL, TOP 09, STAN). Sloupec označený „Levice, střed či pravice“ zatím vyplňovat nemusíte. K tomu se dostaneme až o něco později, kdy se seznámíme s pojmy levice a pravice.</i> Rozdáte pracovní listy a krátce prodiskutujete jednotlivé body profilu, které se mají doplnit. U politických cílů stačí ke každé politické straně/hnutí a každé oblasti napsat jen jeden cíl. Pokud skupina skončí dříve, může přidat další cíle.	Počítač / i-pad / smartphony, webové stránky stran nebo hnutí, pracovní list „Profily stran“
1 min.	Frontální výuka: Informace od učitele	Přechod	Učitel: <i>Politické strany se někdy označují jako levicové, jindy jako pravicové. Co to ale levice a pravice znamená? To se nyní dozvíte.</i>	
9 min.	Práce ve dvojicích popř. práce ve skupině	Expozice	Učitel rozdá žákům text levice a pravice. Učitel: <i>Přečtěte si text a poté vyplňte pracovní list.</i> Žáci do pracovního listu zapisují své odpovědi a pod ohledem učitele, který odpovědi promítne na projektor, pak zkontrolují úkol.	Pracovní list a tabulka „Pravice a levice“, projektor
2 min.	Frontální výuka: Informace od učitele	Přechod	Učitel: <i>Možná jste si všimli, že politici s cílem oslovit co nejvíce voličů před volbami, pořádají setkání s občany, kde přednášejí své volební programy. Velice záleží na tom, zda dokážou zaujmout občany, přesně formulovat své myšlenky a svým projevem přesvědčit občany, aby jim ve volbách dali svůj hlas.</i>	
10 min.	Práce ve dvojicích popř. práce ve skupině	Aplikace	Učitel: <i>Napište společně volební projev pro vaši stranu / hnutí, ve kterém zmíníte politické cíle, rok založení strany / hnutí a významné členy, které jste předtím našli.</i> <i>Volební proslov by měl obsahovat:</i> – pozdrav (publikum, voliči, členové strany) – argumenty, které na jedné straně posluchače informují a na druhé straně je přesvědčují, aby hlasovali ve volbách pro danou stranu / hnutí. – smysluplné zakončení a apel na voliče Domácí úkol: Projevy mohou být dokončeny jako domácí úkol a žáci by se je měli naučit tak, aby je během další hodiny mohli přednášet nejlépe spatra a s dobrou intonací.	

2. vyučovací hodina

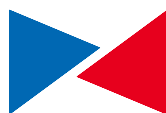
Čas (odhad)	Forma výuky / Metoda	Fáze výuky	Scénář hodiny / Úkoly	Pracovní materiály / učební pomůcky
1 min.	Frontální výuka: Informace od učitele	Úvod / Reaktivizace	Ukažte fotografii pořízenou na začátku první hodiny zobrazující kartičky s logy stran/hnutí a popisky od žáků. Učitel: <i>V poslední hodině jsme hovořili o českých politických stranách a hnutích. Vy jste zkoušeli určit jejich politické směřování. Proto jste si připravili volební projevy s nejdůležitějšími informacemi.</i>	Projektor, fotografie pořízená na začátku první hodiny zobrazující loga stran/hnutí a popisky
25 min. 3 min.	Frontální výuka: Volební projev	Aplikace / Fixace	Jeden žák z každé skupiny přednese připravený projev, neřekne ovšem, o jakou stranu se jedná. Ostatní žáci pak mají za úkol uhodnout, o jaké straně je řeč. Následně pak diskutují o tom, zda jsou volební sliby vůbec žádoucí a zda jsou splnitelné. Učitel: <i>Na základě přednesených volebních projevů se pokuste určit, zda jsou tyto strany spíše levicové, nebo spíše pravicové (tato otázka byla diskutována v minulé hodině) a své rozhodnutí podpořte vlastními argumenty.</i>	Projektor Tablet, NB či počítač, připojení k internetu
7 min.	Frontální výuka: Informace od učitele		Učitel ukáže vzorově vypracovaný pracovní list s odpověďmi. Žákům vysvětluje význam některých nejasných pojmů, na které žáci narazili v programech stran.	List s řešením „Profily stran a hnutí“
7 min.	Frontální výuka: Výukový rozhovor	Reflexe	Učitel vyzve žáky, aby se zamysleli nad tím, podle čeho se voliči ve volbách rozhodují. Je to skutečně to, co mají strany napsané v programu? Je to vůdčí osobnost strany? Nebo se rozhodují podle toho, co jim říkají jejich kamarádi, rodiče či učitelé? Co je vlastně rozhodující pro úspěch strany ve volbách? Potřebují strany nejvíce ze všeho dobré nápady, peníze na volební kampaň? Učitel vyzve žáky, aby své nápady podpořili argumenty či konkrétními příklady. Jedná se o poměrně složité otázky, na které neexistují jednoznačné odpovědi. Učitel ale žáky vede k systematickému a kritickému myšlení, aby si žáci uvědomili, jak těžké to mají někdy voliči před volbami, když se rozhodují, ale jak těžké to mají i samotní politici, kteří usilují o hlasy voličů.	
2 min.	Frontální výuka: Informace od učitele	Aplikace	Domácí úkol: Ohodnoťte webovou stránku politické strany nebo hnutí, kterou jste ve skupině zpracovávali. Kritéria pro hodnocení mohou být předem s žáky stanovena, např. přehlednost, srozumitelnost, obsah, vizualizace/obrázky, (ne)přátelské uživatelské nastavení, celkový dojem ze strany/hnutí na základě webové stránky. Nebo je možné ohodnotit jen obecný dojem z webové stránky. Při diskusi o domácím úkolu byste se měli zaměřit i na to, co asi strany motivuje k takovéto sebe prezentaci.	

Svoboda a přímá demokracie
Tomio Okamura

STAROSTOVÉ
A NEZÁVISLÍ

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraniční politika	Školství	Role státu
ANO 2011						
ODS						
Piráti						

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraniční politika	Školství	Role státu
SPD						
KSČM						
ČSSD						

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraniční politika	Školství	Role státu
TOP 09						
KDU-ČSL						
STAN						

Odpovědi v posledních čtyřech sloupcích se mohou lišit, neboť se jedná o obecné kategorie. Uvedené odpovědi jsou jen ukázkou. Programy stran v uvedených oblastech jsou daleko rozsáhlejší a žáci z programů stran mohou vybrat jiná témata, řešení a návrhy.

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraněční politika	Školství	Role státu
ANO 2011	2012	Andrej Babiš	Cílem jsou nízké daně a vysoké platy. Hnutí chce zamezit daňovým únikům a prosazuje šetrnější hospodaření státu. Snížení daňové zátěže občanů a zaměstnavatelů.	Chce pevné ukotvení ČR ve fungující a akceschopné Evropské unii, ale požaduje reformy EU. Proti euru.	Moderní, flexibilní vzdělávací systém. Zvýšení mezd učitelům. Do roku 2021 bude průměrná mzda učitele na úrovni 150 % průměrné mzdy v ČR.	Efektivní a hospodárný stát. Rychlejší rozhodovací procesy, vč. rychlejšího přijímání zákonů. Rozšíření digitalizace veřejné správy. Boj proti klientelismu a korupci.
ODS	1991	Petr Fiala	Klade důraz na malé a středně velké podnikatele, individuální iniciativu lidí v ekonomice a podnikání. Podporuje nízké daně firmám i občanům. Nutné odstranit byrokratické překážky pro podnikání a rozvoj ekonomiky.	Zřetelná prozápadní orientace. Jednoznačně podporuje členství ČR v NATO i v EU, byť EU je v řadě ohledů kritizována. EU potřebuje reformu. ODS odmítá euro.	Prioritou je opomíjené základní školství. Vysoké školství je nutné podpořit kvalitní výzkumnou činností. Požaduje navýšení platů pro učitele na 35 000 Kč měsíčně. Odmítá tzv. inkluzi.	Malý efektivní stát, který příliš nezasahuje do života občanů.
Piráti	2009	Ivan Bartoš	Jednodušší daňový systém a nižší zdanění práce. Lepší výběr daní zejména u subjektů, které z Česka vyvádějí stovky miliard v nezdaněných ziscích.	Aktivní členství a reforma Evropské unie. Chce omezovat byrokracii a bojovat proti nesmyslným dotacím a plýtvání v EU. Nemá vyhraněný postoj k euru.	Požaduje rozmanitý vzdělávací systém, kde si každý může vybrat tu nevhodnější školu i způsob výuky. Zvýšení mezd učitelů.	Důvěryhodný transparentní a efektivní stát. Zprůhlednění veřejných zakázek a boj proti korupci.

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraniční politika	Školství	Role státu
SPD	2015	Tomio Okamura	Nižší daně, včetně nižší DPH, podpora drobných podnikatelů	Chce vystoupit z EU. Odmítá euro.	Chce navýšit plat učitelů minimálně na 130 % průměrné mzdy. Nedůvěra vůči inkluzi na školách.	Funkční, úsporný a silný stát, který zajistí bezpečnost občanům. Radikální reforma státních institucí – prosazení referend, odvolatelnost politiků a přímo volený prezident, který bude řídit vládu.
KSČM	1990	Vojtěch Filip	Významná role státu v ekonomice. Chce obnovit strategické vlastnictví státu v klíčových oblastech ekonomiky a síťové infrastruktury (vodní, plynové, elektrické a dopravní). Stát by měl garantovat právo na práci. Nižší daně pro lidi s nízkými příjmy a vyšší daně pro velké firmy.	Chce zásadní reformu EU. Odmítá euro. Chce ukončit členství ČR v NATO.	Dostupné vzdělávání pro každého. Snížení administrativy ve školách. Navýšení platů učitelů.	Silná role státu v ekonomice a společnosti jako garanta sociálně spravedlivé společnosti. Stát by měl zakládat nové podniky s cílem chránit práva zaměstnanců. Stát je garantem bezpečnosti občanů.
ČSSD	1878 (1993) ¹	Jan Hamáček	Velká role státu v ekonomice. Zvyšování minimální mzdy, ochrana zaměstnanců ve vztahu k zaměstnavatelům. Omezení pracovní doby a navýšení platů. Chce zásadně změnit daňový systém tak, aby se hlavní podíl zdanění přesunul z pracujících lidí a malých a středních podnikatelů na velké firmy a vlastníky velkých majetků.	Plná podpora členství ČR v EU a NATO. Jednoznačná prozápadní orientace.	Kvalitní a dostupné školství pro každého. Bezplatné VŠ. Chce čtyřleté navýšování rozpočtu školství tak, aby se platy učitelů dostaly nejméně na 130 % průměrné mzdy.	Silný stát a velký veřejný sektor. Stát jako významný aktér v ekonomice, školství, bezpečnosti a dalších oblastech veřejné sféry.

1 V roce 1878 vznikla, v roce 1993 byla obnovena.

	Rok založení	Jméno předsedy	Ekonomika	Zahraniční politika	Školství	Role státu
TOP 09	2009	Jiří Pospíšil	Východiskem je svobodný trh. Stát garantuje vymahatelnost práva a vstupuje do ekonomiky svými intervencemi jen do oblastí, kde soukromý sektor není nebo nemůže dostatečně plnit svoji úlohu v oblasti konkurence.	Silně proevropská strana. Chce co nejrychlejší vstup do eurozóny. Podpora prozápadní orientace ČR, včetně podpory členství ČR v NATO.	Navýšení platů učitelů. Chce prosadit moderní výukové metody podle principu „méně memorování, více kreativity“. Chce podpořit výuku v anglickém jazyce.	Menší, ale efektivní stát. Strana chce snížit přebujelé výdaje státu na jeho provoz a administrativu.
KDU-ČSL	1919 (1992) ²	Pavel Bělobrádek	Podpora malých a středních podnikatelů. Snížení jejich byrokratické zátěže ze strany státu. Státní podpora sociálně slabých, včetně rodin s dětmi, důchodců či handicapovaných.	Jasně proevropská. Chce přijmout euro, pokud to bude pro ČR výhodné. Jednoznačná podpora členství ČR v NATO.	Dostupné a kvalitní, různorodé vzdělání pro všechny. Snížení byrokratické zátěže škol. Navýšení platů učitelů na 130 % průměrné mzdy v ČR.	Stát by neměl zvyšovat počet svých zaměstnanců. Odmítá centralizaci veřejné správy. Klade důraz na autonomii obcí a krajů. Stát má sloužit občanům, ne naopak. Zjednodušení veřejné správy, která bude vůči občanům přátelštější než dosud.
STAN	2004	Petr Gazdík	Snížení byrokratické zátěže pro podnikatele. Prosazení důchodové reformy, podpora startovacích bytů pro mladé rodiny, sociální byty, chráněné byty pro handicapované.	Jasně proevropská strana, která chce zavést euro. Podporuje členství ČR v NATO	Podpora školství. Snížení byrokratické zátěže škol. Zvýšení mezd učitelům na 45 000 Kč.	Efektivní funkční stát, který garantuje panství práva. Digitalizace veřejné správy. Strana chce zpomalit přijímání zákonů a naopak prodloužit lhůty na jejich posouzení.

2 V roce 1919 vznikla, v roce 1992 se přejmenovala.

Většina politických stran se profiluje na tzv. levo-pravé škále. Některé politické strany/hnutí nelze jednoznačně přiřadit k pravici/levici, proto hovoříme o tzv. politickém středu. Co to ale levice a pravice znamená? To se dozvíte v následujících odstavcích. Přečtěte si je a pak vyplňte pracovní list.

Levice

Základními rysy levice je obhajoba zájmů nižších vrstev společnosti. Jde především o ekonomické zájmy zaměstnanců proti zájmům zaměstnavatelů. Levici dále usiluje o prosazování účasti těchto vrstev na realizaci politiky (např. prostřednictvím odborových organizací). Levici má tendenci vnímat sociální rozdíly a nerovnosti jako veliký problém a nespravedlnost, kterou je třeba odstranit. To, že je někdo chudý, nutně neznamená, že je líný a neschopný. Levici tvrdí, že lidé jsou chudí často proto, že se k nim ostatní chovají nespravedlivě (např. zaměstnavatelé špatně platí, či dokonce šidí). Někteří lidé jsou chudí proto, že jsou nemocní a nemají příležitost dobře vydělávat či podnikat. Podle levice jsou sociální nerovnosti důsledkem existujících a dříve vzniklých rozdílností či nerovností. Někdo je například chudý proto, že pochází z chudých poměrů a místo toho, aby měl možnost studovat a vzdělávat se, musí jít hned po škole do práce, aby uživil sebe či své rodiče. Naopak bohatství není nutně spojeno s pílí a schopnostmi. Bohatí lidé nemuseli zbohatnout svou pílí, ale jen tím, že bohatství zdědili po svých předcích. Proto levici volá po silné roli státu v ekonomice, který by měl být garantem sociální spravedlnosti a odstraňování sociálních rozdílností. Levici například požaduje, aby bohatí lidé či firmy platily státu vyšší daně, a z těchto peněz pak stát má podporovat sociálně slabší občany. Pro vládní programy levicových stran je tak typické rozsáhlé sociální zabezpečení (vedoucí k vysokému zdanění příjmů) a vyšší míra státních zásahů do hospodářské oblasti, a to vše s cílem odstraňovat sociální nerovnosti a pomáhat chudším vrstvám společnosti.

Pravice

Základními rysy pravice je zdůraznění základních svobod jednotlivce a odmítání kolektivismu, zdůraznění soukromého vlastnictví a svobodného podnikání jako nezbytných podmínek života společnosti. Hlavní hodnotou pravice je svoboda jednotlivce a s ní je spojená i odpovědnost jednotlivce za svá rozhodnutí. Pravice se staví proti větší roli státu v ekonomice. Státu je přisuzována spíše role garanta pravidel svobodného trhu, podnikání a zaměstnávání. Sociální rozdíly (např. rozdíly v příjmech) pravice vnímá spíše jako zasloužené a přirozené. Pravice se spíše přiklání k názoru, že ten, kdo je chudý, se možná málo snažil, málo studoval, nebyl ochotný riskovat a více se učit. Naopak ten, kdo je bohatý, patrně hodně pracoval nebo má mimořádné schopnosti a znalosti. Stát by se proto neměl tyto – podle pravice přirozené – rozdíly snažit odstraňovat. Pro vládní programy pravicových stran je typická snaha o menší zdanění občanů i firem tak, aby jim zbylo více v kapsách a méně odváděli do společného státního rozpočtu. Vládě tak ale může zbývat méně peněz na přerozdělování ve prospěch chudých nebo znevýhodněných skupin obyvatelstva.

PRAVICE A LEVICE

PRACOVNÍ LIST

Zadání:

1. Do pravého sloupce napište „P“ (pravice) či „L“ (levice), podle toho, zda je daný prvek typický pro levici či pravici.
2. Podívejte se do programu českých parlamentních stran a pokuste se určit, zda jsou tyto strany spíše levicové, nebo spíše pravicové a své rozhodnutí podpořte vlastními argumenty.

Svoboda	
Stát nemá odstraňovat sociální nerovnosti	
Požadavky zaměstnanců	
Sociální nerovnosti jsou výsledkem nespravedlnosti	
Individualismus	
Svobodné podnikání	
Vyšší daně pro bohaté	
Stát odstraňuje sociální nerovnosti	
Rovnost	
Sociální nerovnosti jsou zasloužené	

PRAVICE A LEVICE

LIST S ŘEŠENÍM

Zadání:

1. Do pravého sloupce napište „P“ (pravice) či „L“ (levice), podle toho, zda je daný prvek typický pro levici či pravici.
2. Podívejte se do programu českých parlamentních stran a pokuste se určit, zda jsou tyto strany spíše levicové, nebo spíše pravicové a své rozhodnutí podpořte vlastními argumenty.

Svoboda	P
Stát nemá odstraňovat sociální nerovnosti	P
Požadavky zaměstnanců	L
Sociální nerovnosti jsou výsledkem nespravedlnosti	L
Individualismus	P
Svobodné podnikání	P
Vyšší daně pro bohaté	L
Stát odstraňuje sociální nerovnosti	L
Rovnost	L
Sociální nerovnosti jsou zasloužené	P